

Ert datum 2013-06-08
 Er referens Fi2013/2602

Datum 2013-10-08
 Vår referens KSÅ

Finansdepartementet
 Att. Håkan Eriksson
 103 33 Stockholm

Remissvar: Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53)

Vårdföretagarna som är en arbetsgivar- och branschorganisation för privata vård- och omsorgsgivare vill härmed ge sina synpunkter på ovanstående betänkande.

Utredningen har haft ett bredare uppdrag än fokus på vård- och omsorg, det vill säga hur kommunallagen fungerar med anledning av att allt mer kommunal verksamhet, till exempel hemtjänst, primärvård och skola, men även teknisk service som IT, vatten, bygg och så vidare utförs av privata utförare. Vårdföretagarna begränsar sig dock i detta remissvar till att kommentera betänkandet ur perspektivet vård och omsorg.

Vårdföretagarna välkomnar den översyn som görs av utredningen och är positiva till flera av delförslagen även om själva grundperspektivet i utredningens direktiv och betänkande är felaktigt, nämligen det faktum att inte samma krav som ställs på privata verksamheter ska ställas på de offentligt drivna. Ett väl fungerande system för kontroll och tillsyn, där kvalitet följs upp och redovisas tydligt, är ett fundamentalt element för en god och trygg välfärd. Ett sådant system måste utgå från patienter och brukare för att kunna bidra till en god, säker och jämlik vård och omsorg. Det är inte rimligt att lämna den stora majoritet av brukare och patienter som vänder sig till offentliga utförare utanför utredningens ramar. Även dessa brukare och patienter förtjänar en god kontroll och insyn över de verksamheter som de berörs av. Det borde därför vara självklart att de krav som utredningen vill ställa på de privata utförarna även borde gälla de offentliga. Problemet är inte att kvaliteten i just privat driven vård och omsorg inte följs upp och redovisas tydligt. Problemet är att detta gäller all vård och omsorg, även den offentligt drivna.

Utredningen föreslår att respektive fullmäktige bör kunna ta ställning till om man avsatt tillräckliga resurser för att följa upp verksamheten genom att anta ett program med övergripande mål och riktlinjer för verksamheter som lämnas över till privata utförare. Vårdföretagarna välkomnar detta om

Kansli	Regionkontor	Tel	Fax
Sturegatan 11	Göteborg	031-62 94 00	031 15 14 56
Box 555 45	Luleå	0920-154 70	0920-696 55
104 02 Stockholm	Malmö	040-35 25 00	040-12 51 66
Tel 08-762 69 00	Skellefteå	0910-78 29 00	0910-78 29 99
Fax 08-762 69 48	Stockholm	08-762 69 59	08-762 69 98
almega.egpost@almega.se	Sundsvall	060-16 73 00	060-17 02 76
www.almega.se	Umeå	090-10 06 60/61	090-12 03 40
	Växjö	0470-74 84 00	0470-74 84 96
	Örebro	019-19 57 00	019-19 57 36

samma riktlinjer och mål gäller för den egna verksamheten och följs upp på samma sätt. Ett sådant program kan innebära att kommuner och landsting blir tydligare och bättre beställare och att medborgare får en bättre kunskap om verksamheterna. Vårdföretagarna vill i detta sammanhang dock poängtera att det är utomordentligt viktigt att programmet utformas så enkelt som möjligt och inte medför en ökad administrativ börda, för vare sig beställaren eller utföraren, oavsett om denna är privat eller offentlig, eller landar i en alltför överbyråkratiserad process som skapar fler hinder än tydlighet.

Utredningen anser vidare att ovanstående program ska omprövas varje mandatperiod och att varje kommun och landsting måste formulera tydliga mål för sina privata utförare utifrån exempelvis effektivitets- och kvalitetssynpunkter. Vårdföretagarna vill poängtera att en mandatperiod är en kort period ur ett företags perspektiv, det vore att föredra att hitta ett system som inte river upp givna förutsättningar så ofta om företagen ska våga gå in i upphandlingar. Det krävs långsiktighet för att kunna bedriva en högkvalitativ vård och omsorg. Det får inte heller vara så att framtagande av kommunala måldokument blir till kompromisser med otydliga mål och därmed svårbemästrade uppföljningsmaterial. Dessutom är det olyckligt ur flera perspektiv om framtagandet av programmet blir en del i ett ”politiskt kohandlande” varje mandatperiod. Vårdföretagarna vill också poängtera att mål ur effektivitets- och kvalitetssynpunkter självklart ska sättas upp på samma sätt för de offentliga verksamheterna.

Vårdföretagarna anser vidare att ett effektivt sätt att säkerställa att de offentliga verksamheterna har samma höga kvalitetskrav som de privata verksamheterna, är att kommuner och landstings organiseras med beställar- och utförarfunktioner. De offentliga utförarna bör omfattas av avtal på samma sätt som de privata. Det säkerställer kvalitetsuppföljning och skulle också leda till att kommunstyrelsens mål de facto omsätts i praktisk handling även i de offentliga verksamheterna.

Utredningen föreslår också att det i kommunallagen införs en uttrycklig skyldighet för kommuner och landsting att tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över till privata utförare. Vårdföretagarna anser detta vara en självklarhet. Men utredningen förutsätter att allmänhetens insyn i offentliga verksamheter idag fungerar tillfredställande och för inga resonemang om hur den skulle kunna förbättras. Vårdföretagarna menar att här finns det mycket kvar att göra och vi anser att det är märkligt att regeringen inte gett utredningen i uppdrag att se över även detta.

Vidare välkomnar Vårdföretagarna att utredningen konstaterar att det inte skulle vara möjligt att privata utförare ska vara skyldiga att redovisa hela sin ekonomi på enhetsnivå, vilket förts fram i den allmänna debatten. För det första finns det ingen lagreglerad skyldighet för en kommun eller ett landsting att redovisa hur ekonomin ser ut på enhetsnivå. Vidare kan kommuner och landsting själva definiera vad de menar med en enhet och bestämma vilka kostnader de lägger på enskilda enheter. Utredningen landar därför i att det inte är möjligt att kräva att bara privata utförare ska vara tvungna att redovisa sin ekonomi på enhetsnivå. Ett sådant krav skulle också

enligt utredningen strida mot EU-rätten. Vårdföretagarna delar denna uppfattning.

Avslutningsvis välkomnar Vårdföretagarna även utredningens förslag om att kommuner och landsting ska få en större skyldighet att informera om alla utförare, såväl offentliga som privata, när medborgarna har möjlighet att välja och kommuner och landsting har handlat upp verksamheter. Som medborgare bör du dock ha rätt att enkelt få ta del av kvalitetsinformation och annan väsentlig information även i de fall du inte ges möjlighet att välja privata utförare.

Vårdföretagarna,
Katarina Storm Åsell